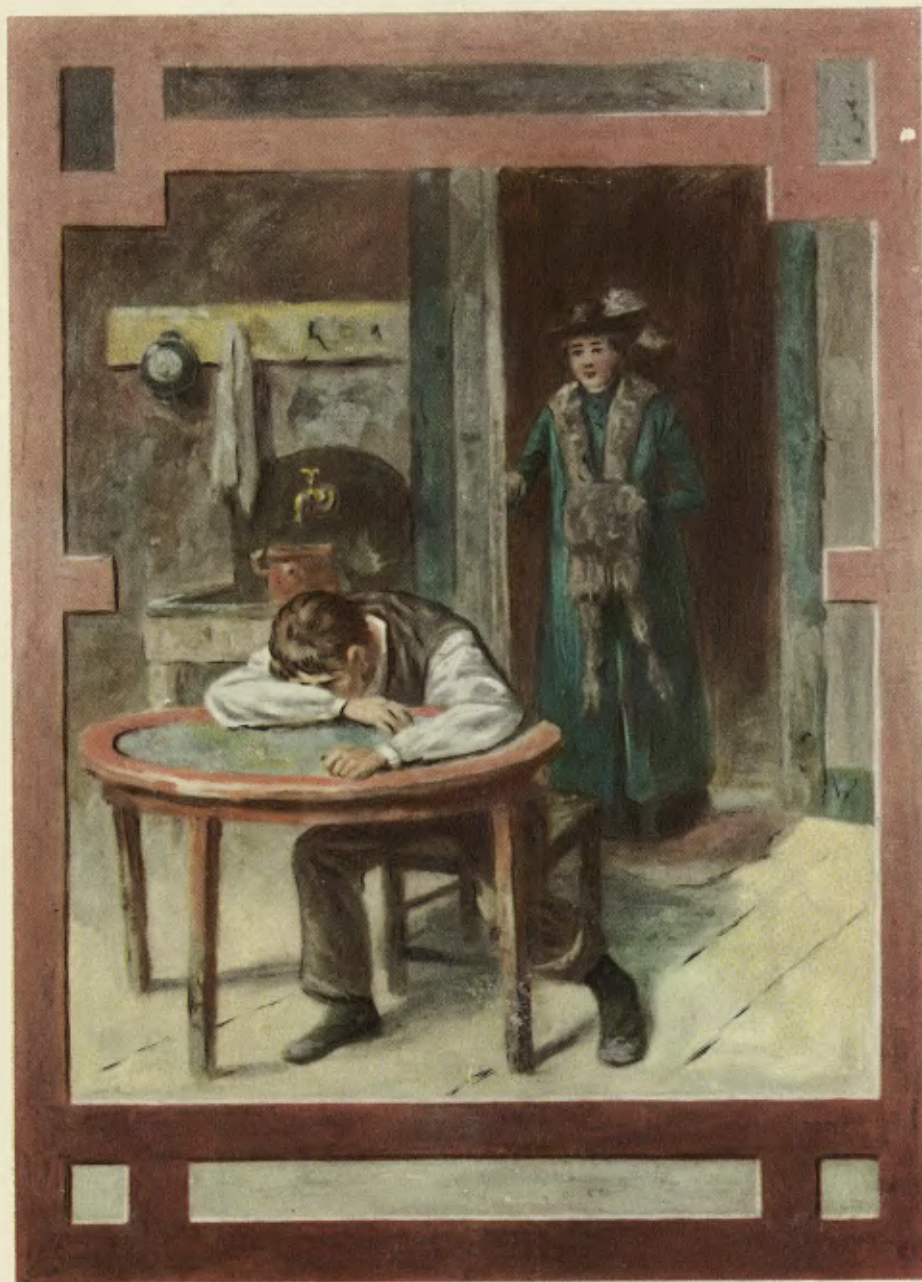

HET VERWAARLOOSDE MEISJE

DOOR JOHANNA BREEVOORT

J. M. BREDÉE'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ, ROTTERDAM

HET VERWAARLOOSDE MEISJE

EEN ROTTERDAMSCH E VERTELLING

DOOR

JOHANNA BREEVOORT

3E DRUK

J. M. BREDÉE'S BOEKH. EN UITGEVERS-MIJ. N.V.
ROTTERDAM

I.

Een verwaarloosd kind.

„Juffrouw, hebt u niet een vrouw met een bont schort gezien?” vroeg op een regenachtigen namiddag plotseling een klein, verwaarloosd meisje aan mevrouw Winkelmans, die beladen met kleine pakjes het drukke Hofplein overstak.

De dame glimlachte even bij die naïve kindervraag. Wie lette er nu in de volte vóór Kerstmis op een vrouw met een bonten boezelaar voor? Die konden men bij tientallen zien, hier in de buurt van Raamstraat en Oppert.

„Nee, lieverd,” antwoordde ze vriendelijk. „Heusch niet.”

Ze knikte even tegen het bleeke, vuile kind en ging haastig door. „Lieve, blauwe oogjes heeft dat schaap,” dacht ze meelijdend, „wat ziet ze er droef en moe uit. Mijn lieveling had óók blauwe oogjes.”

Intusschen oogde het meisje haar na, met iets verlangends over het bleeke gezichtje: „Lieverd,” zei die juffrouw, „wat een lief mensch. Moeder zei het ook wel eens. Kijk, ze verliest een pakje, gauw loopen, eer iemand anders het opraapt!” Ze holde heen, terug om het pakje op te nemen.

Toen ze bukte, greep een grootere jongen het voor haar neus weg.

„Geef hier, het is van die juffrouw,” vroeg ze nog hijgend.

„Wie?”

„Dáár, die! Net bij de Delftsche Poort. Ze kijkt al om!”

Inderdaad, mevrouw Winkelmans miste een harer pakjes en keek met onrust om zich heen.

Opeens zag ze het kleine meisje van zoeven aanhollen: het pakje, vuil van straatlijk in de hand.

„Ik heb het gevonden, juffrouw,” riep het kind verblijd.

„Dat treft,” zei mevrouw dankbaar. „Kom, ik zal jou een dubbeltje geven. Hè, wat is het pakje vuil geworden.”

„Laat mij het voor u dragen,” stelde het meisje gretig voor. Prettig bij die lieve juffrouw te loopen. „Misschien is dit de wijste weg,” stemde mevrouw toe. „Ik ben toch zoo bepakt en beladen.”

„Doet u een winkeltje?” vroeg het kind nieuwsgierig.

Mevrouw lachte en schudde met haar hoofd van neen.

„Waarom denk je dat, zus?”

„Wat moet u dan met al die pakjes doen?” vroeg het meisje weer onbeschroomd.

„Dat is een moeilijke vraag om te beantwoorden, zusje,” sprak mevrouw glimlachend. „Laat ik jou

liever eens wat vragen. Zocht je daarnet naar je moeder, toen je vroeg naar een vrouw met een bont schort?"

„O, nee, juffrouw," antwoordde het kind met weerzin. „Dat is Rooie Griet!"

„En wie is Rooie Griet?"

„Rooie Griet!" sprak het meisje ongeduldig, „Rooie Griet!"

„Ja, maar, waar woont Rooie Griet, wat heb jij dan met rooie Griet te maken?"

„Ze woont bij me' vader."

„En waar woont je vader?"

„In de Peperstraat, juffrouw."

„Weet moeder, dat je nu op straat loopt," vroeg de dame verder. Het regende nu weer, en het dunne jurkje van het kind werd drijfnaat.

„Moeder is dood," antwoordde het kind kort.

„En heb je nog broertjes of zusjes?"

„Een groote broer, juffrouw."

„Wat doet die broer voor zijn brood, zus?"

„Hij loopt met sinaasappelen en cocosnoten en kastanjes. Die zijn zoo lekker!" Het meisje smakte met de tong.

„Hoe oud is je broer?"

„Veertien jaar, juffrouw."

„En jij?"

„Ik ben al acht. Rooie Griet zegt, dat ik al groot ben," vertelde ze met iets van trots in haar stem.

„Zie zoo, nu ben ik er," zei mevrouw Winkelmans,

stilstaand voor een aardig, klein buitentje achter op den Diergaardesingel.

„Wacht nou even, dan krijg je een dubbeltje.”

Mevrouw deed de deur open, riep het dienstmeisje, een aardig klein hitje van achttien jaar, wie ze de pakjes overgaf.

Het meisje keek een beetje vies naar het druipnatte, slonzige kind, dat, terwijl mevrouw in haar beursje zocht, rilde van kou.

„Brandt het fornuis in de keuken?” vroeg mevrouw opeens.

„Ja, mevrouw.”

„Zeg, zus, kom dan eens binnen, maar trek eerst je natte schoenen uit op de mat.”

Met een glans van blijdschap in de oogen, stapte het bibberende meisje op de dikke mat. Wat was het hier mooi! Zoo'n prachtig, lang kleed in de gang! En zoo'n groote plant! En zoo'n fijn ding voor de jassen. En zoo'n glimmende koperen bell!

Toen ze bukte om haar schoentjes los te maken, sprong de oude jurk met anderhalven knoop open en zag je het dunne, gore lijfje.

„Lieverd, wat heb je een gaten in je kousen,” riep mevrouw met ontzetting. Zoo iets had ze nog nooit gezien! Behalve de hielen staken alle vijf de teenen er door heen.

„Kom, ga gauw naar de keuken, Greta,” riep mevrouw tot het dienstmeisje, „zorg, dat ik kokend water krijg, en zet dat kind dicht bij het vuur.”

Mevrouw ging in de huiskamer, lei haar pakjes weg, ontdeed zich in de gang van mantel en hoed, en stapte toen vlug naar den zolder. In een koffer, waaruit een sterke kamfergeur opsteeg zoodra ze het deksel opendeed, zocht ze een poosje.

En terwijl ze dat deed, rolden er een paar dikke tranen op hare handen, klemden zich hare lippen opeen van smart.

Ach ze had het leed willen verzetten, door zelf veel inkoopen voor het Kerstfeest te doen, maar toch, héél vroolijk Kerstfeest kon het niet worden, nu haar lief meisje ginds lag in het donker graf.

„Mijn eigen, lief Gerdientje,” prevelde zij zacht. „Mijn eigen, vroeg gestorven meisje.”

Nog even keek ze peinzend voor zich, toen rees mevrouw op van haar knieën, met een paar zwarte wollen schoolkousen in de hand.

„Die zullen net passen, denk ik,” overwoog ze. Haar oogen waren nog vochtig, toen ze beneden in de keuken kwam.

„Ben-je al wat warmer, beste meid?”

„Ja, mevrouw,” antwoordde het kind beleefd. Greta had haar in dien korten tijd beduid, dat ze „mevrouw” moest zeggen.

„Dan zal ik jullie allebei eens een lekker kopje chocola maken,” beloofde mevrouw vriendelijk. „En Greta, jij bent thuis zoo handig, beweert je moeder altijd; help jij dat zusje eens haar voetjes wasschen en trek ze dan de schoone kousen aan.”

„Mevrouw, dat kan ik zelf wel," viel het kind in:
„Rooie Griet wast me nooit."

„Erg frisch," zei Greta nuffig.

„Ik doe het zelf," beweerde het kleine meisje,
die Greta's toon voelde.

„Maar het is er naar," lachte Greta haar uit.

„Greta," kwam mevrouw vermanend.

Greta kleurde, goot warm water in de kousenteil
en riep het kind naar het bijkeukentje.

„Daar dan, doe het zelf," zei ze nog een beetje
stug.

Mevrouw had intusschen de beide kopjes volge-
schonken en keek nu nauwlettend toe naar het ge-
ploeter in het warme water. Wat waren die beentjes
mager!

„Hoe heet je, zus?"

„Nella, mevrouw."

„Dat is een mooie naam. En hoe nog meer?"

„Hardenberg."

„Mevrouw," vulde de meesteres van het huis aan.

„Hardenberg, mevrouw," herhaalde Nella gehoor-
zaam.

„En hoe heet Rooie Griet?"

„Rooie Griet. . . . mevrouw," voegde ze er snel bij.

„Ga je niet school?"

„Nee, mevrouw."

„Kun-je al lezen?"

„Nee, mevrouw."

„Hoe lang is moeder al dood?"

„O zoo vreeselijk lang," vertelde het kind. „Er waren nog geen blaren aan de boomen. Wel tien jaar!"

„Neen, dat is onmogelijk," zei mevrouw glimlachend. „Leefde moe nog ongeveer St. Nicolaas?"

„Veel later, ik heb nog suikergoed van moeder gehad."

„Kerstfeest?"

„Bedoelt u, als alle kinderen naar het feest met de lichtjes gaan en ze warme kleeren krijgen?"

„Net geraden. Leefde moeder toen nog?"

Nella dacht even na. „Nee, ja, ik weet het niet. Ja toch, de heilsoldaten hebben nog rooie kool bij moeder gebracht en spek. Lekker."

De kinderoogen glansden van blij genot bij het herdenken van die heerlijkheid.

„Krijg-je dikwijls warm eten?"

„Soep, lekker van het soephuis. Aardappelen nooit. Rooie Griet kookt 's avonds eten, geloof ik, als ik slaap."

Mevrouw schudde meewarig het hoofd.

„Die kousen passen net," riep Nella opeens blij. Met moeite had ze de kousen over de vochtige beentjes gesjord. Mevrouw keek even naar het vleesch, dat braadde op het fornuis.

„Dat treft," zei mevrouw.

„Hebt u ook kinderen?" vroeg Nella, nu op haar schoone kousen beschroomd de keuken instappend.

Greta keek Nella bestraffend aan, doch de be-

strafte begreep niets: „Hebt u jongetjes of meisjes?“ vroeg ze door.

„Ik had eens een allerliefst meisje, iets grooter dan jij, Nella. Maar het was een schaapje van den Goeden Herder en daarom is het door den Heere naar den hemel gehaald.“

„Heelemaal niet aardig van den Heere,“ meende Nella parmantig. „U huilt er om. Het was toch uw meisje.“

„Dat begrijp je nog zoo niet, Nelletje,“ antwoordde mevrouw glimlachend, ondanks haar tranen: „De Heere, die in den hemel woont, geeft de kinderen aan hun ouders. Een heele, heele boel kinderen worden groot en gaan dan zelf weer als groote menschen hun brood verdienen, maar de Heere neemt onze lievelingen ook wel weer terug.“

„O, o . . . .“ zei het meisje lang en gerekt en toen opeens: „Heeft mijn vader mij ook van den Heere gekregen?“

„Ja, zeker,“ bevestigde mevrouw.

„O, o,“ kwam het meisje weer nadenkend.

„Kom, drink je chocola eens uit en eet die boterham op, dan kun je naar huis gaan, misschien zoekt vader je.“

Zwijgend at en dronk het kind. Gulzig, soms morsend op de wit geboende keukentafel.

„Niet zoo vies eten,“ moederde Greta zacht, doch mevrouw nam een vaatdoekje en veegde de vlekjes weg.

Nog at Nella door, zwiĳgend.

Doch opeens sprak ze opgewekt: „Kan de Heere, die in den hemel woont, me niet van vader afnemen en aan u geven? Dan zal ik zoet zijn en niet morsen.”

Mevrouw en Greta lachten tegelijk: „Alles kan, beste meid. Maar de Heere geeft allen vaders en moeders hun eigen kindertjes. Weet je, wat je doen moet? Je moogt iederen Zaterdagmiddag een paar uurtjes bij Greta in de keuken komen, en Zondags met haar zusjes naar de Zondagsschool gaan. Wil je dat doen?”

„Wat graag,” riep Nella verrukt en een oogenblik later stond ze klaar om weg te gaan.

„Weet je, waar je heen moet?” vroeg Greta.

„O, ja ik loop hier zoo dikwijls te spelen met Bet en Ant.”

„Heb je geen manteltje?” vroeg mevrouw, terwijl ze haar hand op Nella's mager schoudertje legde, en voelde, hoe klam het dunne jurkje was.

„Nee, het is me veel te klein; vader zegt wel, dat ik een nieuwen krijg, maar Rooie Griet koopt toch geen mantel voor me.”

„Wacht eens even,” zei mevrouw en liep weer naar den zolder. Daar hing een oud manteltje van haar vroeggestorven dochtertje. Zij droeg het altoos, wanneer zij bij koel weer in den tuin speelde en mevrouw had er nooit toe kunnen komen om het weg te geven.

Nog zag ze haar lieveling door den tuin hollen om een vlinder na te jagen, of langs de paden dreutelen, bedelend om een kleurig bloempje. Nee, het manteltje kòn niet weg, dacht ze steeds.

Doch was het wel goed die kleeren in de kast te hangen en een arm kind in de vochte koude zonder voldoende kleertjes te laten heengaan? Zou God dat goedkeuren?

„Zeg, Nella,” vroeg Greta bedillerig, terwijl mevrouw boven in de kleerkast zocht: „Waarom bidt jij niet voor je boterham?”

Het kleine meisje keek de grootere kleurend aan.

„Ik vergeet het altijd. Maar vader en Rooie Griet en Jan doen het ook niet,” voegde ze er verontschuldigend bij.

„Nou, ik vind het niet netjes, hoor,” keurde Greta af. „Mijn moeder zegt altijd, als wij het vergeten: Je doet net als de dieren, die vallen óók zoo maar aan.”

Nella keek naar Greta half beschaamd, half boos. Ze vond mevrouw veel liever dan Greta. Daar kwam mevrouw de trap al af, met een grijs manteltje in de hand.

„Pas dat nu eens, beste meid,” zei ze vriendelijk.

„Het staat me prachtig,” fluisterde ze zacht, erg ongerust, of mevrouw de mouwen niet een beetje te lang zou vinden en het weer zou laten uittrekken.

„Je kunt het er tenminste best mee doen,” vond mevrouw.

„Ga nu maar gauw naar huis, en je weet het, Zaterdag wacht ik je.”

„Ze bidt niet eens,” zei Greta een beetje onwillig tot mevrouw en ook wat jaloersch, . . . zoo'n vreemd kind, die kreeg dat aardige manteltje nu, en het had Hanna haar zusje ook wel gepast. Doch Greta zorgde er wel voor, de laatste gedachte niet uit te spreken.

„Dan moeten wij het haar leeren,” verklaarde mevrouw eenvoudig. „Je ziet nu maar eens, Greta, welk een groote gunst van den Heere het is om godvreezende, zorgende ouders te bezitten. Zooals jij bijvoorbeeld. En dan, al bidden wij wel, doen we het niet vaak gedachtenloos?”

Een beetje gestreeld ging Greta de keuken weer binnen. Ja zeker, ze had een lieve moeder. En vader, o wat een groote goeierd was hij. Toch ook beschaamd. Ja, ze rammelde vaak heel oneerbiedig haar tafelgebed af. En wat ben je dan beter dan zoo'n kind, waarop niemand let, dat niemand bidden leerde?

II.

Nella gaat bidden.

„Ik kan dat bleeke, teere snoetje, met die vragende blauwe oogen, maar niet vergeten,” zei mevrouw Winkelmans een uur of drie later, toen ze met haar man in de huiskamer zat.

Het maal was genuttigd; Greta had afgenomen en was, nadat ze de keuken wat opgeruimd had, naar huis gegaan, met het overgeschoten eten bij zich.

Verwarmd door het vroolijk, flonkerend haardvuur, vol van den zachten gedempten lampeschijs, zag de huiskamer er zoo behaaglijk uit. Het theewater zong met fluisterende geluidjes; mevrouw nam den nikkelen theepot onder de rose theemuts weg en begon de kopjes vol te schenken.

Mijnheer lag de krant even neer op het lichtroode tafelkleed en luisterde naar zijn vrouw, terwijl ze voortging:

„Als ik zie, hoe gelukkig wij zijn, hoe God ons vrede en berusting in ons hart heeft gegeven na ons bitter verlies in het voorjaar,” hier beefde haar stem heel erg, „dan ben ik zoo dankbaar aan God voor al het goede. Zie nu eens naar zoo'n arm schaap: geen moeder, haar vader zonder vrouw; een vreemde, die geen hart heeft voor die kinderen in huis, het is treurig.”

„Je hebt gelijk, vrouw,” stemde mijnheer toe. En we kunnen die dankbaarheid niet beter bewijzen, dan door de armen en de verlatenen te helpen. Ik ben blij, dat je gezegd hebt, dat ze 's Zaterdag komen mag. Zou je dan niet eens vragen, op welk nummer ze woont en dien vader eens opzoeken?”

„Dat was mijn plan reeds, beste man,” was mevrouws antwoord en wat denk je, willen we Nella

alleen, of ook haar vader en die andere op onze Kerstfeestviering nooden?"

„Ik vrees, dat je kamer wat vol wordt," aarzelde mijnheer. Laat me eens tellen! Van Greta alleen zeven, de werkster met haar dochtertje, onze goede Aaltje met haar man, niet te vergeten."

„Zeker, Aaltje ook," viel mevrouw in, „ze heeft acht jaar bij ons gediend. Ach, wat was ze toch altijd mal met onze lieveling."

Mijnheer zweeg even; een trek van smart gleed over zijn vriendelijk gelaat, toen telde hij voort; zeven en twee is negen en twee is elf; het meisje van de aardappelschillenvrouw:

„Greta's vriendinnetje heeft ook gevraagd."

„Dat is dus tien. Wij zelf er bij, dat is twaalf. Het is hier zoo groot niet, vrouw."

„Weet je, wat ik doen moest," stelde mevrouw voor, „éérst eens gaan kijken naar Nella's woning. En dan zullen we weer zien. Ik heb al heel wat inkoopden gedaan voor den Kerstboom. Kijk, dat is wol voor mutsen."

Mevrouw nam een groote knot warmkleurige wol uit de kast, en haalde die los.

„Wil je ophouden, man? Ja, ja, je moet ook meewerken aan het Kerstfeest, hoor," zei ze met lieven lach.

„In de volgende week zal ik wel méér moeten doen," veronderstelde mijnheer. „Al de kaarsjes aan den Kerstboom vastmaken."

„Wat genoot onze lieveling altijd van het feest," herdacht mevrouw droef.

De vader knikte peinzend. „God weet het beste, wat goed is!" zei hij eindelijk. „O, vrouwtje! ze heeft nu in den hemel heel wat anders dan blinkende balletjes en al het lekkers. Ze is bij Jezus."

Terwijl in de gezellige huiskamer de echtgenooten Winkelmans zoo samen praatten, lag de kleine Nella op haar hard stroomatrasje en scheide, schreide tot ze bijna geen tranen meer had.

Een vuile petroleumlamp zond een dofrood licht in het kale, onordelijke vertrek. Een kleine roodgebrande potkachel snorde en vulde de kamer met een ondragelijke hitte; onder het gloeiende kacheltje lag een groote hoop asch, zoo maar met den pook uit de ruimte voor de aschla bestemd, weggeschoven. Aan de vervelooze tafel, waarop drie jeneverglazen en een flesch, zat Nella's vader met Rooie Griet en Jan, Nella's broer. Met hun drieën speelden ze kaart; niets dan een ruw woord en het neergooien der kaarten verstoorde de stilte; met spanning volgden de spelers hun spel. Jan zat met een hoogroode kleur, telkens als hij aan het glaasje wipte, trok hij een leelijk gezicht en kwamen er tranen in zijn oogen.

Nella wou er niet naar kijken. Straks kregen ze vast weer ruzie, en als de jenever op was, ging Griet eerst zingen en dan vechten. Telkens snikte Nella en snikte weer.

„Zeg, als dat gejack niet uit is, zal ik je reden geven om te janken, hoor!“ riep Rooie Griet eindelijk boos.

„Wat mankeert Nel?“ vroeg vader, nadat hij een vol glas jenever in één teug naar binnen had gewipt.

„Wat ze mankeert? Eerst loopt ze vanmiddag weg op het Hofplein. Ik wou ze meenemen, om aan het Leger in de Baanstraat te vragen, of ze mee mocht naar het Kerstfeest. Niet om het Kerstfeest, maar om de kleeren, weet je.“ Griet lachte luid.

Het was een afzichtelijke vrouw, die Rooie Griet, haar haren zaten hoog gekapt met blinkende spelden, maar dat maakte haar nog leelijker, omdat haar gezicht vuurrood van het jeneverdrinken was. Terwijl ze lachte, rilde Nella van afschuw.

„Heb je Nel daarom zoo geslagen?“ vroeg Jan nijdig.

„Dáárom, wel nee, ze zal morgen mee.“

„Dat zal ze,“ stamelde vader op dronkemans toon.

„Waarom sloeg je haar dan?“ hield Jan vol. Hij haatte Rooie Griet, die vader altijd tegen Nel opzette.

„Waarom, omdat het een brutaal nest is. Ze had een manteltje van een mevrouw gekregen, een mooi ding, en ze heeft er heelemaal geen noodig, ze heeft er een.“

„Dat haar te klein is,“ viel Jan in.

Een gebaar van vader deed Jan zwijgen. Als vader iets op had, was Jan bang voor hem.

„Ik had geen cent meer in huis,” beweerde Rooie Griet, „en je vader is vandaag jarig, er moest toch wat zijn vanavond. Sam, de Jood, gaf er twee kwartjes voor.”

„En de rest,” beet Jan Rooie Griet toe.

Hij ontsprong zijn vaders hand, die krachteloos neerviel; „Welterusten hoor, ik ga naar bed.”

Hij schoof een vuilrood gordijn open, waarachter een donker bedsteetje, en wierp zich gekleed op het losse stroo.

„We moesten nog maar eens een straatje om gaan,” stelde Rooie Griet voor aan den dronken man, „de buitenlucht zal je oprisschen.”

Gehoorzaam als een schooljongen volgde de man, en toen het tweetal de trap was afgeklauterd, sprong Jan uit zijn slaaphok en riep zijn zusje zacht en vriendelijk bij haar naam.

Het sufslaperige kind was dadelijk wakker bij Jans meelijdende woorden.

„Heeft ze je erg zeer gedaan, die tang?”

Het kind toonde de blauwe plekken op haar armpjes.

„En je oogje is ook blauw, stakker.”

„Ze was woedend, omdat ik dat mooie manteltje niet wou laten verkoopen. Ik heb haar getrapt en gebeten.”

Of Nel had aangegaan! Jan begreep het wel. Ze kon zoo wild en woest doen. Al de meisjes in deze buurt waren zoo ruw.

„Ik wil wegloopen," zei Nel eindelijk, recht opzittend in haar bed. „Ik wil naar die lieve mevrouw gaan op den Diergaardesingel."

„Het helpt je toch niets," zei Jan mistroostig. „Als moeder nog leefde, zou dat allemaal niet gebeuren. Wat doet Griet hier in huis? Al heeft ze moeder wel eens opgepast, dan hoeft ze toch niet in moeders plaats te komen. Ze houdt ons huis toch niet schoon. Bah, wat is het hier smerig. Moet je dien vuilen vloer zien en die asch onder de kachel. En alles hebben ze samen al verkocht, de stoelen, de schilderijen, de bedden, de kast, het penduletje, de naaimachine."

„Laten we wegloopen," zei Nel weer met aandrang, „heel ver weg, dat vader ons niet meer vinden kan."

„Zeg," kwam ze opeens, „heb jij wel eens gehoord, dat God, de Heere, kinderen van hun vader wegneemt?"

„Ja, als ze doodgaan."

„Die mevrouw had ook een kindje en dat is naar den hemel," vertelde Nella, nu wat opgelucht na het vertrek van vader en Rooie Griet.

„Van den hemel vertellen ze in het Leger ook," antwoordde de jongen. „We gaan er wel eens heen voor de pret."

„Ik wou heusch wel naar den hemel gaan," zei Nella begeerig.

„Moeder vertelde ook wel van Jezus en de heilige Engelen," herinnerde Jan zich.

„O ja, en zeg Jan, dat dienstmeisje zei, dat je bidden moest voor je boterham, dat je anders net als de dieren doet.”

„Moeder bad ook,” zei Jan. „Ik weet nog wel, toen alles nog mooi was in huis, dat moeder in den Bijbel las. En ik ben eens ziek geweest, toen zei moe, dat ik den Heere kon bidden om weer beter te worden, en dat God overal is.”

„Zou God hier óók zijn?” vroeg Nella ongeloovig.

„Overal,” verkondigde Jan nu, trotsch op de oude herinneringen, die boven kwamen. „God hoort en ziet alles.”

„Dan vraag ik aan God, of Hij alstublieft Rooie Griet weg wil sturen, of me een andere moeder geven.”

Jan knikte toestemmend. „Ga maar gauw slapen, Nel, ik doe het ook. En ik zal de lamp uitblazen. Vader kan nog wel zoo lang wegblijven.”

Eerbiedig vouwde Nella de magere handjes. Zou God niet hooren?

III.

Hoe mevrouw Winkelmans helpen wilde.

Het was Zaterdag. Mevrouw Winkelmans, de werkster en Greta hadden met hun drieën flink gewerkt om het kleine huis zindelijk en netjes te maken en het eten voor den Zondag te bereiden.

Het straatje achter de warande geel geschrobd, de witte gang helder gezeepsopt, den looper gereinigd van alle stof, alle deuren met schoone doeken afgewreven; zoodra je de buitendeur inkwam, viel de netheid je al op.

In de keuken glom en glinsterde fornuis en koper en de pas gezeemde ruiten, geen smetje op aanrecht of tafel.

De werkster verwisselde net haar straatschort met haar werkschort en mevrouw braadde het vleesch, welks geur de keuken vervulde, toen Greta op Nella's bedeesd schelletje de huisdeur opende.

„Zal je zien,” fluisterde mevrouw, „welk een bijdehand nest, toch lief. . . . o vrouw Jansen, zoo'n verwaarloosd stumpertje. Vergelijk ze eens met jouw dochtertje.”

Schuw kwam Nel binnen; de oogen vragend op mevrouw geslagen, bleef ze staan op de mat.

„Kom binnen, Nelletje,” noodde mevrouw. „Geef me eens een hand en zeg goeien dag. Kijk, dat is onze werkvrouw, vrouw Jansen.”

Nella gehoorzaamde beschroomd en zag vrouw Jansen niet aan. Een eigenaardige beklemming voelde ze in dit heel mooie huis, nu er nòg een vreemde bij was. Tegen Greta zag ze niet meer op, tot mevrouw voelde ze zich dadelijk wonderbaar aangetrokken.

„Ben jij geen dochtertje van Hardenberg?” vroeg vrouw Jansen opeens belangstellend.

Nel sloeg haar oogen op, vragend. Toen vloog er een glimlach over haar bleek gezicht.

„Vrouw Jansen! U bent wel eens bij moeder geweest.”

„Net geraden. Jullie hebben op het hofje in de Tuinderstraat gewoond, daar is je moeder gestorven. Arme ziell!”

„U bracht moeder iederen Zondag soep.”

„Je weet het nog best. Ja, ziet u,” verklaarde vrouw Jansen, „in de week was ik dag in, dag uit onder de menschen, Maar 's Zondags kook ik altijd soep.”

„En dan speelde ik met Gerritje.” Opgewekt zei Nella het. „O, dat was een heerlijke tijd!”

„Werkt je vader nog op de fabriek van Schiltman?”

„Al zoo lang niet. Vader sjouwt aan den kant.”

„Wat doet Jan, je broertje? Die is toch nog op de fabriek?”

„Lang niet. Hij loopt met sinaasappelen.”

„Hoe komt dat nou?”

„Hij versliep zich elken morgen. Net als ik, ik kwam ook altijd te laat op school.”

Vrouw Jansen schudde het hoofd. „Een lief wijfje, die moeder. Haast een jaar ziek geweest. Vader . . .” zij keerde haar hoofd om en maakte tegen mevrouw een gebaar van drinken, dat toch Nella niet ontging.

„Rooie Griet drinkt nog méér dan vader,” zei ze vergoelijkend.

„Wie is toch die „Rooie Griet?“ vroeg mevrouw nu vrouw Jansen.

„'t Is een nicht van Nella's moeder. Ze werkte vroeger op den koffieboonenzolder en ging dan vaak met Nella's vader denzelfden weg. Toen de vrouw zoo ziek werd, gaf ze het boonenzoeken er aan en paste de vrouw op. Maar het was er naar! Ze kon geen huishouden. Ze deed het eigenlijk om niet meer naar den zolder te hoeven, geloof ik.“

„Maar kom, laat ik heengaan,“ vervolgde de werkster met een blik op de klok: „Ik moet thuis nog werken en vanavond wordt het weer laat in de vleeschhouwerij. Als mevrouw me soms ergens voor noodig heeft, ze wees op Nella's verwilderde haren, dan ben ik morgenochtend wel thuis, laat Nel me maar eens opzoeken. Ik woon nog op hetzelfde hofje, Nel. Dag mevrouw, dag allebei.“

Voort ging het ijverige vrouwtje, dat zich met inspanning het dagelijksch brood won voor zich en haar vaderloos kind.

„Vrouw Jansen,“ riep mevrouw haar nog eens terug. „Je denkt er toch om? Eerste Kerstdagavond, zes uur wacht ik jullie!“

„Of ik, mevrouw!“ riep de werkster blij terug. Hoe zou ze den blijden Kerstdag kunnen vergeten, den avond waarop haar Gerritje reeds weken achtereen vlaste.

„En nu gaan wij eens een smakelijke boterham voor jou klaar maken,“ beloofde mevrouw goedig.

„Maar zeg eens, zus, waarom heb je je manteltje niet aangetrokken?”

Nella kleurde en keek verlegen voor zich. O, wat vond ze het naar, dat aan mevrouw te moeten vertellen. Ze hoopte zóó, dat mevrouw niets vragen zou. Het was nu zulk mooi droog weer.

„Ze hééft hem niet meer,” kwam Greta ietwat smalend. „Moeder zei het wel 's avonds, nadat ik alles van Nella verteld had. Morgen hangt het manteltje bij een kleerenjood.”

Streng afkeurend zag mevrouw haar vinnig dienstmeisje aan. „Toe, vertel me eens Nel, waar is je manteltje?”

„Ver, ver. . . . kocht. . . .” snikte Nella nu uit. En ze hilde zoo wanhopig en lang, dat zelfs de niet-zachte Greta meelijden met het schreiende kind kreeg.

„Verkocht door Rooie Griet en ze heeft me geslagen ook. . . .kijk mijn oog, m'n arm.”

Meewarig keken mevrouw en het meisje naar de blauwe plekken, die ze nu eerst opmerkten.

„Arm kind,” beklagde mevrouw Nella. „En was je broer Jan niet thuis?”

„Nee, mevrouw, die was ook zoo boos op Griet. Ik zou wegloopen, eergisteren. Toen dorst Jan weer niet.”

„Zei vader er niets van? Zal ik hem eens opzoeken?”

„Vader stond aan den kant. Hij was jarig. Griet

wou tracteeren, maar ze hadden geen centen. O mevrouw, het is zoo'n troep bij ons, kom u maar niet, ze hebben alles verkocht, alles." Weer schreide het kind haar leed uit.

„Wist vader, dat je hier heen ging?"

„Ja, mevrouw, en Griet riep: „Breng maar weer een manteltje mee."”

Onder dit gesprek had mevrouw brood gesneden en een kopje chocola voor de beide meisjes gemaakt.

Zij zette het vleesch af, dat was gaar, en liet het Greta in den kelder zetten.

„Greta," zei ze, „ik moet even uit. Houd het fornuis en den haard aan en als ik niet terug ben, moet je kwart voor vijf de aardappelen opzetten. Ik zal Nella de prentenboeken geven en den Kaapschen Kinderbijbel."

Er was een plan in mevrouw opgekomen. Ze wist nu precies Nella's woning in de Peperstraat, ze moest dien man zien te spreken. Ze wist nu, dat hij thuis en nuchter was. Dat vertelde Nella, ook dat hij Griet afsnauwde over dat manteltje.

Mevrouw stapte vlug heen door de Zaterdagmiddagdrukte en spoedig had ze de Peperstraat bereikt. Het portaal no. 24 stond open. Langs een uitgesleten, vervelooze trap hing een vet-zwart touw te bengelen.

„Woont hier Hardenberg?" vroeg ze aan een jongen bij een wagen met sinaasappelen, een bleeke knaap, wiens trekken haar Nella herinnerden,

„Om u te dienen, mevrouw,” antwoordde Jan, want hij was het en sloeg de hand aan zijn pet.

Het open, eerlijk gelaat van den jongen beviel mevrouw.

„Woont Hardenberg hier, m'n jongen?”

„Om u te dienen, mevrouw,” zei Jan weer statig. Hij had dat woord van een voorbijganger in de Weste Wagenstraat opgevangen en vond het een prachtige gelegenheid dien zin nu te herhalen: „'t Is mijn vader.”

„Ben jij Nella's broer?” vroeg mevrouw verrast.

„Om u te dienen, mevrouw,” herhaalde Jan weer.

Mevrouw lachte en vroeg, of vader thuis was. Ja, hij was thuis. Hij had ruzie met Griet gehad. „Over Nella, weet u. Hij vond het eigenlijk leelijk, ziet u, dat Griet riep: „Breng maar weer een manteltje mee.” Toen zei Griet: „Je hebt er eergisteren toch ook van megedronken.” Vader werd kwaad: „Tot mijn schande wel,” riep hij, „ik wou, dat jij op de Mookerhei zat, mijn vrouw zorgde voor de kinderen, maar jij verkoopt ze de kleeren van hun lijf.”

„En wat antwoordde Griet?”

„Ze is boos weggelopen en buurvrouw beneden, een goed mensch zei: „Net flink, laat ze maar wegblijven. Ze leert je vader maar drinken.”

Mevrouw vond, dat de omstandigheden haar nog al gunstig waren en moedig beklom ze de steile trap, die naar de derde verdieping voerde.

Ze rilde van de vuilheid en de armoë, die ze voor zich zag.

Hardenberg lag met zijn hoofd op de tafel en keek niet op, toen de deur op haar hengsel knarste. Hij dacht blijkbaar, dat Jan binnentrad.

„Hardenberg,” riep mevrouw zacht.

Met een schok richtte de man zich op: „mevrouw, mevrouw,” stamelde hij zichtbaar verlegen. „Ik kan u geen beteren stoel aanbieden,” verontschuldigde hij.

„Dat zie ik,” zei mevrouw. „Waar niet is, verliest de keizer zijn recht. Je hebt het niet breed, Hardenberg.”

Het gebruide gezicht van den man werd nog donkerder.

„Tegenspoed, ik heb m'n vrouw verloren.”

„Ja, dat weet ik, van Nella.”

„Nella? Is u dan de dame, die Nel dat manteltje gegeven heeft? O mevrouw, ik heb me er over geschaamd. Een hulpeloos kind haar kleertjes te verkoopen! En ik was zoo blij, dat Nella een warm manteltje gekregen had.”

„Dat is ook heel leelijk,” zei mevrouw met een effen gezicht.

„Ja, ziet u, mevrouw, ik heb twee dagen tegen Griet er over gekopt en toen ze vanmiddag het kind weer nariëp, om nog een manteltje mee te brengen, werd ik woest. Want zie je, ik heb er van van meegedronken, dat is het ergste, daar

kon Griet me mee sarren en plagen en tergen."

„Je deedt beter, als je nooit jenever proefde," zei mevrouw met overtuiging. „De wilde heidenen noemen het „vuurwater". Het verbrandt je geluk en je zaligheid."

De man knikte, doch met moedeloosheid: „Wat doe je, mevrouw, als je je verdriet wilt vergeten? Je drinkt."

„Je moet dan tot God gaan, die ieders verdriet kent en ieder helpen wil, die tot Hem bidt."

„Toen mijn vrouw leefde, bad ik," zei de man, „maar sinds Rooie Griet hier in huis is, en waarvoor? want ze houdt mijn boeltje toch niet schoon, hebben we allemaal het bidden afgeleerd."

„En zou God zoo'n zondaar nog willen helpen?" voegde hij er wanhopig bij.

„Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken." Op hartelijken, be-moedigenden toon zei mevrouw dien Bijbeltekst op.

„Als Griet maar wegbleef," sprak de man moede-loos.

„Wil je een ander leven beginnen?" vroeg mevrouw, nadat ze een poosje had nagedacht: „Hardenberg, denk aan je kinderen."

„Dolgraag," sprak de man met ernst.

„Dan willen wij, mijn man en ik, je helpen. Ik moet er natuurlijk nog eens uitvoerig met mijnheer over spreken, maar kom vanavond, laten we zeggen

om acht uur aan mijn huis, met Jan, je zoontje. Ik hou Nella wel zolang bij me. Dan kunnen we eens met elkander overleggen, hoe je uit deze ellende raken kunt."

„U is goed," dankte Hardenberg bewogen.

„Maar op twee voorwaarden. Ten eerste, je sluit je huis voor „Rooie Griet." Die kan geen pleegmoeder voor je kinderen zijn, en ten tweede, van avond geen droppel drank, hoor."

De werkman stak mevrouw zijn vereelde hand toe.

„Op mijn woord van eer, mevrouw."

Mevrouw's kleine handje verzonk bijna in den grooten knuist van den bootwerker.

„Tot vanavond dan, Hardenberg."

Opgewekt en toch vol gedachten daalde mevrouw het krakend trapje weer af. Beneden keek ze nog uit naar Jan, doch die was verdwenen. Stellig de Weste Wagenstraat ingereden.

„Hier moet geholpen worden," zei ze hardop. „En spoedig ook."

Even bij Aaltje aanloopen in de Nadorststraat, daar kon ze toch voorbijgaan.

„Nee, Aaltje, ik kom niet boven," riep ze haar vroegere dienstbode toe, die blij naar beneden holde. „Ik kom je alleen maar eens even vragen, of je van avond tegen negen uur eens met je man bij me wildet komen."

„Is het dan al Kerstfeest bij u, mevrouw?"

„Nee, dat blijft, zoals ik je verleden week zei, op

Woensdagavond. Maar ik heb een geval aan de hand: ja, ik kan het nog niet goed uitleggen, ik moet er eerst met mijnheer over spreken. Het kan zijn, dat wij jullie hulp noodig hebben."

„Ik ben tot alles bereid, mevrouw. Ik ben bij u gekomen als een onwetend hitje van twaalf jaar en alles, wat ik kan, heb ik in uw dienst geleerd," verklaarde Aaltje dankbaar.

„Jij bent òók een meisje zonder moeder geweest."

„U hebt me een moeder vergoed," erkende Aaltje bewogen.

„Nu kom dan vanavond eens. Hebben we je hulp niet noodig, dan blijf je gezellig een kopje thee drinken."

IV

Van een bits dienstmeisje en een groot ongeluk.

't Was reeds geheel duister geworden, toen mevrouw Winkelmans met haastigen stap de Kruiskade opliep om naar den Diergaardesingel te komen. De twee bezoeken en nog een paar inkoopjes voor den Zondag hadden haar langer, dan ze dacht, opgehouden en ze vreesde, dat ze de beide meisjes wat te lang alleen had gelaten. Greta was zoo'n vinnig bijdehandje en Nella zag er evenmin naar uit om zich de kaas van het brood te laten eten. Zij hadden wel weinig meer te doen dan plaatjes te kijken, en hun chocola op te drinken, maar toch....

Bij de Diergaarde zag mevrouw Winkelmans een oploop. Ook stonden er een paar trammen stil: „Alweer een relletje, je ziet hier altijd iets in Rotterdam,” dacht ze, zich een weg langs de menschen banend, die den doorgang versperden. Gelukkig, ze was uit de volte. Nu weer flink aanstappen.

Klokslag vijf belde ze. Het duurde een poosje, eer er werd open gedaan. Eindelijk kwam Greta vóór met een hoogroode kleur en behuïld gezicht.

„Wat is er hier te doen?” vroeg mevrouw met onrust.

„Die Nella, die nare meid, mevrouw.”

„Wat is er met Nella?”

„Ze is weggelopen, die kat.”

„Weggelopen? Hoe komt dat?” vroeg mevrouw streng.

„'t Was háár schuld,” beweerde Greta snikkend. „Ze heeft over het uur platen zitten kijken, toen ging ze de heele keuken doorloopen met die vuile kousenvoeten, mevrouw.”

„Waren die zóó vuil?” vroeg mevrouw ongeloovig. „De heele vloer ligt vol kleine kleedjes, die je na het eten opneemt, 's Zaterdags.”

„Ze had ook zulke vuile handen, en haar hals!”

„Dat was zoo erg niet, het kind had zich op haar manier nog gewasschen. Haar gezichtje was schooner dan eergisteren.”

„Toen werd ze kwaad op me,” vervolgde Greta.

„Zoo maar zonder meer?”

„Nee, ja,“ stamelde Greta, „ze werd boos, omdat ik zei, dat ze een vuilpoets was.“

„En wat zei je meer?“

„Wel, ze gooide haar kopje chocola over de tafel, ik kon ternauwernood de prentenboeken drooghouden.“

„Toen scholdt je haar nog voor lompe vlegel zeker?“

Greta keek mevrouw aan, die begreep alles.

„Schold Nella terug, Greet?“

„Nee, ze zat maar te huilen. Toen zei ik: „Simp toch niet zoo, naar kind. Denk maar, dat mevrouw ook kwaad op je zijn zal. Toen sprong ze op en holde de gang uit, ze liet de buitendeur wagenwijd openstaan.“

„Het spijt me verbazend,“ zei mevrouw bedroefd. „Ik heb je al zoo vaak gezegd. Je hebt een heeleboel deugden, maar je bent onnoodig scherp en vinnig en dat is heel verkeerd.“

• • •

„Of nu Nella's vader en broer vanavond nog komen zullen?“ zei mevrouw Winkelmans onder het maal tot mijnheer, nadat ze hem alles verteld had. „Ik had al zoo'n mooi plannetje gemaakt, behoudens jouw goedkeuring. Hardenberg met zijn zoon bij Aaltje in den kost en Nella bij vrouw Jansen.“

„Dat laatste zou moeilijk gaan, want vrouw Jansen

gaat elken dag uit werken, dan is het kind bij de bureu, en Aaltje kan dien man ook niet voor niemen-dal houden."

„Ik had gedacht, als jij eens een plaatsje in het pakhuis openmaakte: Helders wordt oud."

„Ik zal er over denken, eerst afwachten, of er iemand komt. Wie weet, hoe boos hij is, omdat Nella terug is gekomen."

„Ze zullen wel komen," sprak mevrouw met ver-trouwen, „die man weet wel, dat zijn Nellatje een klein driftkopje is."

Intusschen verstreken de uren. Hardenberg ver-scheen niet. Greta was al lang en breed weg, het sloeg eindelijk negen uur.

Tegelijk belde Aaltje aan met haar man.

„Het doel van je reis loop je eigenlijk mis, Aaltje," vertelde mevrouw teleurgesteld.

„Tenminste vanavond," viel mijnheer in. „Je begrijpt, dat we die menschen toch niet los-laten!"

Hierop sloeg hij bondig en begrijpelijk Aaltje en haar man de plannen voor. Mijnheer zou altijd zorgen, dat het kostgeld er was, ook al lukte het niet dadelijk Hardenberg vast werk te bezorgen. Hij moest het echter niet weten, dat er voor hem betaald werd. Anders werd hij zorgeloos.

„Kom, doe het maar," overreedde mevrouw. „Je hebt zoo'n aardig zolderkamertje, net geschikt voor vader en zoon"

„Nu, uit dank voor alles, wat u altijd voor mijn vrouw bent geweest, zal ik den man in huis nemen,” gaf Aaltjes man eindelijk toe. Die twee hadden eerst nog al bezwaren geopperd.

„Doe het maar om Jezus' wil,” zei mevrouw ernstig. „Je weet toch wel, dat de Heiland zei: „Wie een van de Mijnen een beker koud water geeft, omdat ze discipelen van Christus zijn, die zal zijn loon geenszins verliezen.”

„Hebt u er al van gehoord, er is een kind overreden?” vroeg Aaltje wat later, toen het viertal onder het genot van een kopje thee over koetjes en kalfjes zat te praten. „Vlak bij mijn straat, op de Kruiskade, mevrouw.”

„Nu, ik heb wel een oploop gezien.”

„Dat wàs het, wonder dat u het niet gezien hebt. Het kind is erg gekneusd.”

„Stakker.”

„Het was een arm kind, zonder manteltje, ongeveer acht jaar.”

„O. Als het Nella maar niet is,” riep mevrouw uit.

„Dat zou al heel toevallig zijn,” suste mijnheer. „Kom vrouw, maak je dáároveň toch niet ongerust.”

Maar de onrust verliet mevrouw toch niet; de slaap ontweek haar 's nachts en toen Greta 's morgens kwam, was haar eerste vraag, of ze ook iets gehoord had van een meisje, dat overreden was.

Ja, Greta wist er alles van. Een haveloos, vuil kind. Ze was naar het ziekenhuis gebracht. „Hansen,

de waker, die bij moeder op de trap woonde, zei dat het heel erg was. Het kind zou wel sterven."

„Weet je den naam?"

„Nee, mevrouw," antwoordde Greta met een gloeiende kleur, o het kleine kloppertje van binnen tikte zóó. Verbeeld je, dat Nella.... het was; net half vijf!....

„Lieve man," zei mevrouw Winkelmans onder het ontbijt, „zouden we voor kerktijd niet eens even aan het ziekenhuis gaan vragen, naar den naam van dat gekwetste kind?"

„Mij best, vrouwtje. Kleed je dan spoedig aan, het is een heele omweg. Maar het zou toch wel toeval-
lig zijn."

Mevrouw was spoedig gereed. Ze droomde dezen nacht zoo wonderlijk. Haar eigen lieveling zag ze spelen in den tuin, met dat lieve engelenkopje, en die zachte maniertjes. Ze speelde met Nella, samen zeulden ze met een boezelaar overvloeiend van bloemen naar de warande Maar toen de moeder haar kind kussen wilde, verdween het opeens onder de bloemen, ze hield Nella alleen in de trillende handen.

De portier van het ziekenhuis stond mevrouw Winkelmans heel vriendelijk te woord. Zij behoorde tot de bezoekdames, die den zieken bloemen en briefkaarten brachten. Hij zou wel even informeerden. Ja het kind heette Hardenberg „Doorlopend bezoek" had ze. Mevrouw kende dien term wel. Dan

was het heel erg en mocht de zieke iederen dag bezoek ontvangen.

„Zal ik er voor kerktijd nog even heengaan?" vroeg mevrouw aan haar man.

„Als het mag, gaan we samen, vrouw."

„De vader en de broer zijn er bij," antwoordde de portier schoorvoetend. „Maar enfin, gaat u maar. Uw bezoek maakt toch een uitzondering."

Zachtkens liep het echtpaar door de stille vestibule, langs de zalen met haar witte bedden en honderden zieken.

Een verpleegster vroeg hun, welke zaal zij zochten. Zij noemden het nummer; zij moesten rechtsaf, de eerste deur.

Daar dicht bij het raam, zoodat het volle, witte winterlicht op het doodsbleek gezichtje viel, lag Nella met een geduldigen glimlach. O, ze had wel pijn, maar hoe heerlijk zóó! Die booze Griet wèg, vader zoo lief en broer, allebei dicht bij haar, zoo'n mooi bed en zoo'n goeië zuster. O, zoo heerlijk, heel anders dan in haar eigen vunzig slaaphokje in die kale kamer.

„Mevrouw!" kreet ze opgewonden. „Mevrouw!"

Ze wou zich oprichten.

„Liggen, zusje." De verpleegster snelde toe: „Stilletjes liggen, hoor, anders kun je nooit beter worden."

„Ik wil niet beter worden, ik wil hier blijven," riep Nella. „O mevrouw, wat lief dat u komt."

De vader ging even opzij om mevrouw door te laten.

„Arm, klein Nelletje,” zei ze teer.

„Het kwam door het wegloopen,” vertelde Nella droomerig zacht. „Ziet u, ik was zoo boos op Greta, holde maar door . . . toen opeens . . . die wagen, ik viel zóó.”

„We weten het wel. Greta heeft berouw over haar drift, en erg ook.”

Nella lachte. „Ik ben ook niet meer boos. Zou ik hier mogen blijven, mevrouw?”

„Nee, m'n kind, je komt toch weer naar je vader?” sprak Hardenberg en er rolde een traan over zijn bruine wangen.

„Wie weet, of Nella niet naar den Hemel gaat,” zei mevrouw Winkelmans met trillende stem: „Je weet wel, Nelletje, daar leeft ook een dochtertje van me, en daar is het nu heerlijk, want de Heere Jezus is dáár met de heilige engelen.”

Nella keek vervoerd naar de witte wolken, die dreven tegen de strakblauwe winterlucht. Haar oogjes vielen toe.

„Het is hier te druk,” vond de verpleegster nu. „Het kind is te zwak. Over twee uur mag het bezoek terug komen.”

„Is de toestand heel gevaarlijk?” vroeg mevrouw Winkelmans onder het heengaan aan de verpleegster.

Die haalde de schouders op. „Het is een onvol-

doend gevoed kind, mevrouw. De beide beentjes zijn gebroken, aan den schouder is ze gekneusd, ook inwendig. Doch . . . ze is jong. Het is een lief kind. Ik heb nog nooit zoo'n dankbaar meisje op de zaal gehad."

„Ze was uit mijn huis weggelopen," vertelde mevrouw aan de verpleegster. „Mijn dienstmeisje is wat vinnig en hoogmoedig, ze heeft haar bang gemaakt. Ik liet ze even alleen, want het was zoo'n groot belang, haar vader thuis te treffen. Ik wou heel dat gezin helpen."

„Nella heeft den heelen nacht om u geroepen," deelde de verpleegster mevrouw mee. „Soms angstig, ze schijnt de tafel wat vuil gemaakt te hebben, altijd verlangend, dat u terug komen zou. Ze heeft stellig plaatjes gezien, die den Goeden Herder voorstellen, want telkens lag ze te bidden: „Lieve Heere Jezus! Lieve goede Herder, Wil U me astublieft een andere moeder geven?" Voor haar vader was ze gisteravond eerst schuw, doch hij doet zoo teer en lief tegen haar, ze is nu blij, dat hij bij haar is. Kijk, daar is hij óók."

Het drietal was aan het eind van de gang. Hardenberg en Jan daalden gelijk met mijnheer en mevrouw de breede trappen af.

„Hardenberg," zei mijnheer in de vestibule, „mijn vrouw en ik hebben gisteravond besloten je krachtig te helpen. We begrijpen nu, waarom je gisteravond wegbleef. We gaan straks naar de kerk. Kom, als je

wilt, vanavond met Jan naar ons huis. Met Gods hulp kom je er weer bovenop."

„Mijn dank, mijnheer," sprak Hardenberg be-
wogen. „God heeft me zwaar bezocht en ik heb
zwaar gezondigd."

„Je kent de gelijkenis van den verloren zoon,"
antwoordde mijnheer hartelijk. „Kom vrouw, aan-
stappen, het is hoog tijd."

„Laten we ook naar de kerk gaan," drong Jan bij
zijn vader aan.

Vader keek even naar zijn oude, versleten kleeren.
Hoe lang was het geleden, sinds hij als welgekleed
burgerman Gods huis binnentrad?

Maar de Geest Gods in zijn hart dwong hem, die
slechte kleeren niet te tellen. Hij wilde hooren, wat
God tot een armen zondaar, die zich bekeeren wilde,
te zeggen had.

„Komt dan en laat ons te zamen richten," dat was
de tekst, dien de leeraar op den kansel voorlas. „Al
waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit wor-
den als sneeuw; al waren ze rood als karmozijn, zij
zullen worden als witte wol."

„Zalig hij, die in dit leven
Jacobs God ter hulpe heeft,
Hij, die door den nood gedreven,
Zich tot Hem om troost begeeft;
Die zijn hoop in 't hachlijkst lot
Vestigt op den Heer, zijn God.

Dat zong de gemeente; Hardenberg zong mee, bad voor zijn lieve Nella en om kracht te vinden tot een nieuw leven.

Het zou wel niet makkelijk gaan. Hij wist, hoe graag hij sterken drank lustte en dat hij zijn laatste stuk kleeren verkoopen zou om aan dat verderfelijke goedje te komen.

Maar zong hij niet: „Hij, die door den nood gedreven, zich tot God om troost begeeft.” God kon hem immers helpen.

V.

De moeilijke Zondag.

Vol ernstige gedachten verliet Nella's vader het kerkgebouw. Jan zag een jongen loopen, die een wagen vol sinaasappelen voortduwde en dacht toen opeens aan zijne negotie.

„Ik heb van morgen niets verdiend, vader. Op andere Zondagen verkocht ik wel vijftig sinaasappelen, en nu staat mijn wagen nog in het pakhuis van Moos.”

Vader zuchtte: „Je laat de wagen maar staan, jongen ga vandaag maar niet venten.”

„Ja maar vader, we hebben geen centen meer! hebt u nog geld voor brood? Wij hebben gisteren alles uitgegeven. De heele week huur voor den wagen en het pakhuis en van het brood, dat Griet

heeft gehaald. Ik heb zoo weinig verkocht door dat ongeluk met Nel."

„Ik heb nog wel een paar centen," vertelde vader met groot verdriet in zijn hart. „We zullen bij den Jodenbakker een brood halen, die is op Zondag open."

„Och jongen, ik heb er toch zoo'n spijt van, dat ik zóó goddeloos heb geleefd. Ik zat met Griet jenever te drinken en jullie leden honger en armoe."

„Rooie Griet is een goddeloos varken, vader!" riep Jan heftig. „Toen moeder nog leefde was u w è l goed."

„Ja kind, toen je lieve moeder nog leefde ging alles anders. Maar toen ben ik toch óók slecht geweest. Ik dronk dikwijls genoeg een borrel en ik wist dat ik er moeder verdriet mee deed."

„Moeder zei altoos dat wij voor u moesten bidden vader," vertelde Jan. „Zij noemde u altoos haar goeien man, moeder hield zooveel van u."

Als hamerslagen vielen deze woorden op het hart van den vader. Rooie Griet schold en vloekte als hij geen geld thuis bracht, zijn vroeg gestorven vrouw bad voor hem!

„Kind," zei hij zacht: „Wij zullen probeeren een ander leven te beginnen." Zij waren nu boven gekomen in het ellendig kamertje.

Jan legde het brood op de vuile tafel en vader brak een sinaasappelkist uit elkaar om het hout straks in de kachel te verstoken. Toen maakte Jan

het vuur aan en wreef daarna in zijn handen van de kou. Het raam glinsterde van de ijsbloemen.

„Ik vind het wel naar dat Nelletje zoo'n ongeluk heeft gekregen," vader, begon Jan weer. Hij moest hard praten, want vader kon hem anders niet hooren door het gekraak van de plankjes die hij doorbrak met zijn sterke handen. „Wat is het vreemd in huis, nu Nel weg is."

„Allemaal mijn schuld jongen."

„Heerlijk dat Nelletje het zoo goed heeft in het ziekenhuis vader. Zij ligt daar fijn."

„Als ze maar in het leven blijft, Jan." Vader kreeg tranen in zijn oogen. „Mijn lief meisje. Zij lijkt zoo op je moeder. Jullie hebben veel geleden."

Vader ging aan tafel zitten, met zijn hoofd rustend in de kom van zijn handen.

„Eet u toch brood vader," maande Jan aan. Hij hield al een snee droog brood in de hand en hapte er van. Jan kreeg honger.

„Wij leven net als de dieren," klaagde vader. „Zoo maar eten zonder bidden of danken. De kamer is vuil als een varkenshok. Toen je moeder nog leefde, was de Zondag een feestdag. Moeder kocht nooit op Zondag maakte Zaterdag het eten klaar. Heerlijk! En jij hoefde ook niet met sinaasappelen te loopen."

Neen, vader kon niet eten. Hij dacht aan God die helpen k o n. Maar zou God hem willen redden uit deze ellende en verlossen van de zonde?

Zijn lieve vrouw sprak zoo dikwijls over den

Heere en Zijne groote goedheid. Maar moeder had den Heere lief en hij deed zóóveel kwaad in zijn leven. Hij hield meer van de jenever dan van God en van zijn vrouw en kinderen en van Gods volk.

Jan keek vader meelijdend aan. Hij wist niet goed wat hij tegen vader zeggen moest.

„Vondt u dat geen mooi vers dat de dominé zingen liet?” vroeg hij eindelijk. „God, enkel licht, voor Wiens gezicht niets zuiver wordt bevonden. Ik kende het nog. Ik heb het vroeger op de Zondagschool geleerd.”

Vader antwoordde niet. Hij boog zijn hoofd. Hij kende dat vers ook: „Zie ons bevlekt met schuld bedekt, misvormd door duizend zonden.”

„Zal ik den wagen met sinaasappelen nu maar gaan halen, vader?” vroeg Jan. „'t Is pas half een, misschien verkoop ik nog wel wat. Dan kunnen wij om twee uur wat lekkers voor Nella koopen.”

„Nee Jan, dat doe je niet!” Vader stond op. Zijn heele gezicht was nat van tranen. „Jij loopt op Gods dag niet meer met sinaasappelen hoor. De kachel brandt lekker, ga jij maar wat zitten lezen.”

„Ik heb geen boeken, vader. Wel oude kranten, die nam ik mee uit den wagen.”

Jan ging naar de bedstee, waarin hij de kranten had gegooid. Het waren allemaal Kerkboden. Hij vond het toch wel leuk, die advertenties en berichten te lezen.

Hè, daar stond: Zondagsschool de Zaaier,

Raamstraat. Nelletje ging daar ook wel eens naar toe. De juffrouw kende misschien Nelletje nog wel. Van één tot twee uur. Zou ik de juffrouw eens gaan vertellen dat Nelletje in het ziekenhuis ligt, overlei Jan. Misschien vond zij dat wel aardig. Nella zei telkens, dat is toch zoo'n lief mensch.

Jan stond op: „Ik ga even aan Nella's Zondags-schooljuffrouw vertellen dat Nelletje in het ziekenhuis ligt, vader. Vindt u 't goed?"

Vader keek op: „Als je den wagen maar niet uit het pakhuis haalt, Jan. Dat wil ik niet hebben."

Neen, Jan had daar heelemaal geen plan op. Vlug liep hij de trappen af. Hè, 't was koud in zijn dunne jasje. Haastig ging hij de Vest af, de Raamstraat in. De kinderen speelden nog voor de deur van het lokaal: „Is de juffrouw al binnen?" vroeg hij aan een jongen.

„Daar komt zij net aan." Aan iedere arm hing een meisje en nog een paar kinderen liepen voor haar voeten.

Zou hij de juffrouw durven aanspreken? Zij zag er zoo heel deftig uit in die mooie bontmantel.

Jan draalde, de juffrouw omringd door een troep babbelende meisjes, opende de deur voor het lokaal en liep naar binnen. Nu dorst Jan niet meer. Kom, hij zou maar weer naar vader gaan.

Net kwam Rooie Griet uit een herberg. Zij stoof op hem af: „Zeg tegen je vader dat ik dadelijk kom, Jan," riep zij lachend.

Jan antwoordde niet, doch holde naar huis. Hijgend kwam hij boven. Hij vond vader op zijn knieën voor den stoel. „O Heere God kunt U mij vergeven?” hoorde Jan roepen. „Ik verdien het niet.”

„Vader, vader. Rooie Griet komt straks terug!”

Rooie Griet. Vader stond beschaamd op van zijn knieën.

„Rooie Griet. Zij komt er niet meer in, hoor!”

„Laten wij dan wegloopen, vader. Alvast naar het Ziekenhuis gaan.”

Vader aarzelde. Beter was het Rooie Griet te zeggen dat hij niets meer van haar weten wilde.

Zij hoorden gestommel op de trap. Griet's rooie hoofd kwam boven. Zij had een flesch jenever in de hand.

„We zullen er eens op drinken,” riep zij jolig. „Ik blijf.”

Vader keek haar aan. Toen pakte hij de flesch af en smeed die met volle kracht tegen den vloer.

Griet wilde hem aanvliegen van boosheid. Vader hield haar vast met zijn sterke handen en drong haar naar de trap.

„D'r uit met je jenever, d'r uit zeg ik je!”

„Jij zal de jenever betalen!” krijschte Griet.

„Ik betaal geen cent.”

Vader duizelde ervan; de sterke dranklucht verleidde hem bijna. Toen gooide hij een hoop lompen op het geurige goedje en trapte er op.

„Weg met die vuiligheid. Weg Jan. Gooi die rommel de straat op voor Griet's voeten. Zij staat beneden nog te kijken.”

Jan durfde niet. Toen deed vader het. De vrouwen uit de buurt lachten hem uit.

„Lachen jullie maar,” zei vader. „God zal mij zeker helpen. Laten we nu maar gauw naar Nelletje gaan.”

Jan wilde wel. Het rook nu zoo akelig in het kleine kamertje. Hij haatte jenever.

„Zoo ben je aan de blauwe knoop?” smaalden de burens, terwijl Jan met zijn vader hen voorbijging.

Vader trok Jan mee. „Kind,” zei hij, je vader zal probeeren voortaan God te zoeken. Den God van je moeder.”

In het Ziekenhuis vonden zij tweeën Nella in een zware koorts. Het kleine meisje kende haar vader niet en Jan evenmin. Haar oogen stonden wild en angstig en het kleine gezichtje gloeide als vuur. Telkens hief Nella haar handjes als in afschrik op.

„Griet, Griet, néé, niet me slaan! Vader, vader, sla me niet. Jan, vader is weer dronken. Help me dan toch Jan, Jan!”

Dan klaagde zij weer: „Vader haalt u me weg. Ik lig tusschen de heete kannen van de Melkinrichting, ik brand me zóó.”

Vader stond te trillen van schaamte en meelijden.

„Ik ben een goddelooze vader geweest zuster,” zei

hij langzaam. „'t Kind was niet voor niemendal bang voor mij.”

„Rooie Griet is veel slechter,” sprak Jan zijn vader voor. „Vader is goed, heel goed, Rooie Griet niet.”

Vader boog zijn hoofd. Hij kon Nelletje's ijlen bijna niet aanhooren.

Gelukkig nu begon zij over den goeden Herder. Een plaatje waarop de Heere Jezus stond afgebeeld, met het lammetje in zijn armen lag op haar nachtkastje.

„Nu zal zij wel bedaren,” meende de zuster. Zoo- dra zij over den Heere Jezus gaat denken, wordt zij stiller.”

Het was zoo. Nella ging rustiger liggen; de wild starende oogjes vielen toe.

Even later kwam de hoofdzuster. Zij kreeg meelijden met Nella's vader, die daar zoo ineengedoken bij het bed van zijn dochttertje zat.

„Als u 't graag wilt, moogt u hier wel blijven tot etenstijd Hardenberg; tot half zes. Het kind heeft doorlopend bezoek, dan mag dat.”

Zij keek Jan aan, de arme jongen in zijn oude dunne kleeren. Mevrouw Winkelmans had haar vanmorgen verteld hoe treurig het tot gisteren toe ging in de woning van Nella's vader.

„Zeg vent,” zei ze hartelijk: „Wil jij eens een briefje voor me wegbrengen naar de Noordsingel? Je moet op antwoord wachten. Wil je?”

„Wat graag zuster!“ Jan sprong op. Hij was gewoon heel den dag langs de straat te loopen en vond het benauwd in het Ziekenhuis.

Zuster schreef een briefje en vouwde dit als een driehoekje in elkaar. Prachtig vond Jan, zooiets kon hij niet.

„Mijn moeder, mevrouw Goedewagen zal je wel in de keuken laten Jan, als je daar klaar bent kom je vlug terug.“

„'k Moet zeker kolen scheppen,“ overlei Jan blij. Hij wou 't best doen voor de moeder van die aardige hoofdzuster.

Met sprongen en stappen holde Jan over straat. In een wip stond hij voor het huis van mevrouw Goedewagen.

Neen, hij hoefde geen kolen te scheppen, dat had Jan mis. De jongen mocht lekker gaan eten!

Het middagmaal scheen net genuttigd te zijn. De aanrecht stond vol leege schalen en borden. Mevrouw zette vlug een pan op 't gas, die zij uit den kelder kreeg.

„Mijn dochter schrijft dat jij zoo graag erwtensoep lust,“ vertelde zij lachend. „Ik zie aan je neus dat 't waar is.“

Jan greep naar zijn neus. Hij voelde er niets bijzonders aan. Zijn oogen glinsterden. Wat rook die soep heerlijk.

„Wel is 't waar?“ vroeg mevrouw.

„Nou en of, mevrouw.“

Bidt jij dan maar kind en eet de pan leeg. Straks kom ik wel eens kijken hoever je er mee bent."

Er lag geen velletje meer in de pan, toen mevrouw na een half uurtje terug kwam. Zij had een paar mooie sinaasappelen in de hand.

„Geef dat aan je zieke zusje, Jan, en dit briefje aan mijn dochter."

Jan wilde vertellen dat hij zelf wel sinaasappelen op zijn wagen had liggen. Hij deed het niet. 't Was veel te lief van mevrouw om haar dit te vertellen.

„Ga nu maar weer vlug naar je zusje en je vader, jongen."

„Kan ik iets voor u doen mevrouw?" vroeg Jan dankbaar.

„Ja, je kunt mij een groot plezier doen. Wil jij iederen morgen het Onze Vader bidden? Ken jij dat gebed?"

„Ja mevrouw, dat heb ik al van moeder geleerd."

„Zoo m'n kind. Afgesproken dus. En veel groeten aan mijn dochter."

Jan huppelde over de straat. Kou voelde hij heelemaal niet meer; nu vlug naar het Ziekenhuis!

Vader stond met de hoofdzuster te praten in de vestibule, toen Jan terug kwam.

„Hardenberg, geloof het gerust, de Heere zegt: „Wie zoekt, die vindt en wie klopt zal worden open-gedaan." Je zult wel een heele strijd hebben om de

zonde te overwinnen. Maar de Heere is machtiger dan wij. Hij hoort het gebed. Hij zegt: „Wie zijn zonde belijdt en laat, die zal barmhartigheid verkrijgen.””

Dat alles had de hoofdzuster tegen Hardenberg gezegd. Zij lachte om Jan, die haar het briefje gaf en vertelde van de soep.

„Gaan jullie nu maar naar de kerk hoor. Uit de kerk mogen jullie nog even komen hooren hoe 't is met Nellie.”

„En dan moeten wij nog naar mijnheer Winkelmans,” herinnerde Jan vader.

Ja, vader had er wel om gedacht. Hij verlangde zelfs naar dat uur. Want mijnheer en mevrouw Winkelsmans hadden den Heere lief. Misschien konden zij hem wel helpen om op Gods wegen te blijven gaan.

Het was al laat in den avond toen Hardenberg het huis der Winkelmans verliet.

Terwijl Jan met zijn vader 's avonds naar huis liep, dacht hij aan gisteravond, toen Nelletje net in het ziekenhuis was gebracht. Zoo'n wonderlijken Zondag beleefde hij nog nooit.

„Vader?” vroeg hij onder het gaan. „Vindt u vrome menschen niet veel liever dan goddelooze? Vindt u die menschen van Winkelman en de zuster en de hoofdzuster niet erg aardig?”

„Ja kind, dat vind ik zeker. Laten we nu den Heere maar bidden, dat ons lief Nelletje weer beter

wordt. Ik wil ook wel graag een kind van God wezen, Jan."

„Ik ook," stemde Jan blij toe.

Vader dacht aan wat mijnheer Winkelmans had voorgelezen uit den Bijbel. „Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Indien iemand mijne stem zal hooren en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen en Ik zal met hem avondmaal houden en hij met mij. Die overwint, Ik zal hem geven met mij te zitten in mijnen troon, gelijk als Ik overwonnen heb en ben gezeten met mijnen Vader in zijnen troon."

Wat had mijnheer mooi gebeden voor hen alle drie.

„O Heere leer ons de zonden te overwinnen. Ik wil de deur voor U opendoen," bad hij, terwijl hij met Jan het vuile kamertje binnentrad.

Morgen zou hij die akelige woning en die vuile buut verlaten. Mevrouw had een goed kosthuis voor hem en Jan gevonden en als Nelletje beter werd mocht zij daar ook zijn voor een poosje.

Mijnheer beloofde Hardenberg vast werk. Hij zou niet zóóveel verdienen als hij nu deed voor sjouwerman, maar hij kreeg geen werkelooze weken meer.

Jan sprong boven de tafel uit, toen vader hem dit alles vertelde.

Als nu Nelletje maar weer beter werd.

Gelukkig dat vader niets meer van Rooie Griet en die vuile jenever weten wilde.

In de dagen die nu volgden kreeg vader het druk. Niet met verhuizen. Het oude rommeltje verkocht

vader aan een marktkoopman. Hij moest leeren wat er in de zaak van den heer Winkelmans voor hem te doen was.

Jan hoefde niet meer met sinaasappelen te loopen. Hij mocht een vak leeren.

Liefst zou hij meubelmaker worden.

Iederen morgen bad hij het Onze Vader. Dat had hij immers aan de moeder van de hoofdverpleegster beloofd. Vader bad ook. Wanneer Jan in bed lag en vader dacht dat hij sliep, dan ging vader op zijn knieën liggen om den Heere aan te roepen. 't Duurde soms zoo lang tot Jan in slaap viel en vader niet eens naar bed zag gaan.

VI.

Het rijke Kerstfeest.

In de huiskamer van het kleine buitentje op den Diergaardesingel glansde de Kerstboom in volle, heerlijke pracht. De glinsterende versierinkjes schitterden tegen het stille, klare kaarslicht, tegen het donker dennegroen; aan de zoldering hingen de donkerroode Kerstklokken en frissche hulst was gevlochten om spiegellijst en lamp en schilderijen.

Op de tafel voor den Kerstboom lagen de geschenken. Voor Greta een nieuwe japon en mooi kerkboekje; voor de werkster een warme wollen rok en voor haar dochtertje een zachte, dikke baret en een

prachtig Kerstboekje. Voor Aaltje en haar man een fijn gekleurd tafelkleedje en een allerliefst bloempotje; voor het aardappelmeisje een dikke doek; voor elk gezin een heerlijke, bruine tulband; geen mensch of kind was vergeten, ieder geschenk lag klaar, ook dat voor Nella en haar vader en broer.

Wat er voor Nella lag? Een bos bloemen en dan nog een groote, mooie, gekleurde plaat, den Goeden Herder voorstellend, die het lammetje in zijn armen droeg en achterop had mijnheer met groote, duidelijke letters geschreven: „Als Nella niet beter wordt, zal zij altijd bij den Goeden Herder zijn, en als ze beter wordt, zal de Goede Herder voor Nella zorgen. Die taak heeft Hij ons opgelegd.

Mijnheer en mevrouw Winkelmans."

Daar tingelde de bel. Vroolijke stemmen klonken al op in het kleine tuintje. De gasten waren precies op tijd.

Mijnheer kuste mevrouw op het bleek gezicht en sprak: „God heeft ons Zijn lieven Zoon gegeven, zouden we alle droefheid niet terugdringen om God te danken voor al het goede, dat Hij heden schenkt?" Zij knikte begrijpend en liep toen naar de vestibule, waar Greta reeds hielp om de gasten van mantels en hoeden te bevrijden. Weldra zat in de kamer een gezellig gonzend, vroolijk troepje bijeen.

Mevrouw schonk chocola en presenteerde koekjes, mijnheer speelde een beetje op het orgel om de feeststemming te verhoogen.

Hardenberg en Jan waren eerst in een ver hoekje geschoven, doch mevrouw zette de stoelen wat dichterbij. Vlak naast vrouw Jansen. Daar konden die twee, die elkaar dadelijk herkenden, eens praten over den goeden, ouden tijd. En Jan vertelde aan Gerretje van Nella's ongeluk.

„Mag ik ook eens mee om Nella op te zoeken?” vroeg Gerretje zacht. Ze herinnerde zich Nella nog best; hoe menigen Zondagmiddag speelde ze met haar.

„Als vader het goedvindt. Maar ze is heel zwak. De koorts doet het haar, zegt de dokter. Ze is zoo gelukkig, zoo heel gelukkig. . . .” Jan zei het haast eerbiedig, zijn stem beefde.

Hij dacht aan Nella. Toen hij vanmorgen bij haar bed zat vroeg zij opeens: „Jan, geloof jij ook dat jij een schaap van den Goeden Herder bent?”

Jan had even verwonderd gekeken en toen gevraagd: „Geloof jij het dan?”

„Ja ik geloof het. Ik weet het zeker.”

„Hoe weet je het dan? Wie heeft dat jou gezegd, de zuster?”

„Nee, de Heere zelf. 't Staat in den Bijbel.”

„Wat staat er dan?” vroeg Jan.

Nou, de zuster heeft 't vanmogen nog gelezen. De Heere Jezus kwam toch op aarde om ons dat te vertellen?”

„Wat te vertellen?”

„Nou dat de Heere Jezus van ons zooveel houdt.

Hij heeft de kinderen geroepen, zie je. Ik mag ook komen. En moeder zei 't ook. Kom tot uw Heiland, nou. . . ."

Toen was de zuster gekomen en had tegen Jan gezegd dat Nellie nog veel te klein was, om dat allemaal precies uit te leggen.

Maar zij geloofde dat de Heere Jezus al haar zonden vergeven had en Jan mocht óók zijn hart aan den Heere geven, dan kon hij ook het mooie kerstlied zingen:

De Heiland der wereld, ons tot heil geboren,
Ligt in een kribbe op schamel stroo,
't Is de Beloofde hier op aard verschenen,
O laten wij aanbidden, dien Koning.

Daar hield het orgelspel op. Mijnheer stond nu bij de tafel en wenkte om stilte.

„We moesten eens gezamenlijk zingen:

„Stille nacht, heilige nacht," stelde hij voor.

Voor het orgel begon, draaide mevrouw het licht uit, nu glansde de Kerstboom in nog zichtbaarder liefelijkheid en krachtig klonk het schoone lied uit veler mond.

Stille nacht, heilige nacht,
Davids Zoon, lang verwacht,
Die tot God ons terugbrengen zal,

Wordt geboren in Bethlehems stal.
 Hij, der schepselen Heer!
 Hij, der schepselen Heer!

Hulpeloos kind. Heilig kind,
 Dat zoo trouw zondaars mint.
 Ook voor mij hebt Ge U eere ontzegd,
 Wordt Ge in stroo en doeken gelegd,
 Leer me U danken, daarvoor.
 Leer me U danken, daarvoor.

Stille nacht! Heilige nacht!
 Heil en vree wordt gebracht
 Aan een wereld, verloren in schuld.
 Gods belofte wordt heerlijk vervuld.
 Amen, Gode zij d' eer!
 Amen, Gode zij d' eer!

Met verschillende gevoelens had ieder meegezongen.

Jan, die wist wat het was, op stroo een hard leger te hebben, dacht, hoe groot de liefde van Jezus wel was, om die armoe vrijwillig aan te nemen In zijns vaders hart groeide de hoop, dat ook hij nog eens om Jezus' wil van zijn zonde zou bevrijd worden.

't Ging zoo moeilijk. Vaak struikelde hij en viel in zijn oude kwaad. Hij voelde, dat zijn hart vernieuwd moest worden om werkelijk een nieuw leven te kunnen aanvangen.

Mevrouw drong de tranen in haar oogen weg bij de zekerheid, dat haar lieve meisje nu in den hemel meezong met het schoone lied der Engelen en ze bad voor het lijdende Nellatje.

Greta overdacht beschaamd, hoe zij het verlorene, het arme niet gezocht had, maar snibbig en hard was geweest tegen een moederloos en verwaarloosd kind. Aaltje en haar man overwogen, dat ze om Jezus' wil, die arm voor hen werd, ook wel een beetje huislijke rust voor een armen, verdoolden weduwnaar mochten overhebben; ieder zong met gevoel mee, en toen mijnheer in een innig dankgebed, al het goeds overdacht, dat de Heere aan hen allen, sinds het vorige Kerstfeest bewezen had, en hij den lieven Heiland smeekte in aller hart te willen komen om er eeuwig te blijven, dankten en baden allen mee. Ook vergat hij de arme Nella niet, zoo geduldig in haar pijnen, zoo geloovig in haar dankbaar aanroepen en aannemen van den Heiland als haar goeden Herder.

Nu werd de Kerstgeschiedenis gelezen, met de Profetiën overdacht en verklaard; nog meer Kerstliederen weerklonken.

Later gingen de chocolaketel en de koekjes-trommel nog dikwijls rond; ieder ontving zijn geschenk; eer men het wist, sloeg de klok tien uur, was het scheidings-tijd.

„Dat was een heerlijke avond,“ zei mevrouw met innigen dank in haar stem. „De Heere God werkte met Zijn Geest aan de harten, dat voelde ik, en ge-

loof je niet, dat Hardenberg is opgestaan tot een nieuw leven? Zijn heele gezicht, zijn houding sprak er van."

„Dat geloof ik stellig," antwoordde mijnheer: „Een kinderloos huis, en toch zoo vol rijke en heerlijke Kerstvreugde. Wat is God goed over ons!"

VII.

Een gezegend menschengroepje.

Weer was het blijde Kerstfeest aangebroken, weer glansde de Kerstboom in liefelijken luister, weer gonsde in de vriendelijke huiskamer van het kleine buitentje op den Diergaardesingel een prettig, zacht gepraat op van bekende gasten.

Mijnheer bespeelde als altijd het orgel, doch thans was het een andere hand, die de chocola en de koekjes presenteerde. Een ouderwetsche baker, het frisch blozend gelaat omlijst door een hagelwit neepjeskapje, waaronder de zilveren haren netjes waren weggestreken, nam mevrouws plaats in. Ze zag er deftig uit in haar zwarte japon met het schort van glimmende zijde. En telkens schoof ze even de suitedeuren op een kiertje open, waarachter zij de groote ruime slaapkamer wist, waar het kleine kindje lag met het rose snoetje en de stevige knuistjes, en de blijde, dankbare moeder in wier oogen zoo'n zonnige warme glans tintelde.

De vader hield op met spelen en keek zijn bekenden kring eens rond. Daar zaten zij weer, ieder op zijn eigen plaatsje, doch tusschen de werkster en haar Gerritje blonk Nella's stralend gezichtje. Aan haar heldere, blauwe jurk en gesteven boezelaartje zag je dadelijk, dat ze pleegkind was van het Kinderhuis. Het Kinderhuis, waarin ze door mevrouws onvermoeide zorgen dadelijk, nadat ze als genezen het ziekenhuis verliet, liefderijk was opgenomen. Of ze genoot onder die vroolijke, gezonde jongens en meisjes vol dartelen levenslust; of ze blij was in haar zindelijke kleeren en 's nachts heerlijk sliep in haar ledikantje op de frissche zaal!

Haar plaat met den Goeden Herder hing boven haar kastje, ze bewaarde die zuinig. Zeker, de Goede Herder zorgde voor haar! Zij was een schaapje van Jezus' kudde geworden.

En wat kende Nella nu een menschen, die van haar hielden! Vader vooral! Nooit zag ze hem meer dronken, nooit speelde hij kaart. Trouw zorgde hij voor kostgeld en 's Zondags ging hij altoos met haar en Jan uit. Vast brachten zij een bezoek aan mevrouw Winkelmans, waar Greta nu immer even vriendelijk deed; dan ging ze bij de werkster met Gerritje spelen, en later op den middag vonden vader en kinderen bij „juffrouw Aaltje" een gezellig thuis. Kon Nella meer verlangen? Neen, vader voelde zich ook gelukkig in zijn goede kosthuis, waar hij eerlijk betalen kon. Want bezorgde mijnheer Winkelmans

hem geen vast werk, waar hij een flink loon verdiende?

Rechttop zat Hardenberg, het hoofd omhoog. God had hem immers opgericht uit het slijk, kracht gegeven om tegen de zonde te strijden, hem weer een nijver burger en zorgend vader gemaakt. En Jan naast hem werkt weer op de fabriek, leerde flink zijn vak; een werkman zou er uit hem groeien en geen onwetende sinaasappelen venter! Mijnheer had gezegd, dat hij 's avonds het vakonderwijs volgen kon.

„Gaat het goed met je lessen, Jan?” vroeg mijnheer, die nu wel graag eens een praatje met zijn gasten hield.

„Best, mijnheer,” antwoordde Jan vroolijk.

„De jongen leert graag,” vertelt Hardenberg met trots. „En ik ben er blij mee. Ik wou, dat ik meer geleerd had in mijn jeugd. Gelukkig, dat Jan nu een degelijk vakman hoopt te worden.”

Mijnheer knikte toestemmend en toen kwam de baker bij hen staan en zei vertrouwelijk: „Weet je, wat het beste is, dat je in de wereld leeren kunt?”

Mijnheer lachte begrijpend: „Ja, ik weet wel, wat je bedoelt, bakertje, dat we een rijken Heiland hebben en zelf arme zondaren zijn.”

„Precies geraden,” sprak de baker.

„Maar we moeten bidden en werken, ziet ge. Je kent toch het spreekwoord wel, dat de ware Christen de beste burger is?”

„Ja, ja, mijnheer,” antwoordde de baker, „en dáárom als onze gasten nu al hun kopjes gevuld hebben, en ik presenteer nog een koekje er bij, dan moet ik even naar de slaapkamer.”

Ze gaf Aaltje een knipoogje, die wist al van de verrassing, die mijnheer zou worden bereid.

Een poosje later tikte de baker driemaal op de deur, die slaap- en huiskamer van elkaar scheidde.

Aaltje stond op van haar stoel en draaide zonder complimenten het licht uit. Ieder keek op.

Daar straalde de Kerstboom nu in vollen luister; de baker schoof de breede deuren open; daar stond mevrouw nu in een licht grijs huisjaponnetje en lachte haar trouwe ondergeschikten en vrienden toe. . . .

„Dat is een verrassing,” riep mijnheer opgetogen uit. Hij had zijn vrouwtje reeds zoolang gemist, als de gasten aanwezig waren, doch vond de jonge moeder te zwak om haar te vragen om op te staan en haar plaats aan den feestdisch te bezetten. Zorgzaam geleidde hij zijn vrouw naar de canapé, schoof bezorgd een bankje onder de voeten.

„En nu moeten jullie allemaal mijn snoezig lievelingetje bewonderen,” zei mevrouw dankbaar. „Ze is vandaag net twee weken oud.”

De baker droeg het kindje, keurig uitgedost in de fijne kanten jurk, de kamer binnen.

„Net een Kerstkindje!” riep Nella uit. „En zie eens mevrouw, ze lacht al tegen me.”

„Ze kan nog niet lachen, domme meid," beweerde de baker, doch Nella hield stijf en strak vol van wel.

„Dan heeft ze maar tegen mij alleen gelachen."

„'t Kan toch best waar zijn," viel Aaltje met een knipoogje in, „want zie eens, Nella is misschien de eenige, die een Kerstgeschenk voor mevrouw's lieve kindje heeft meegebracht. Geef het maar, Nella!"

Aarzelend kreeg Nella het kleine pakje onder haar boezelaartje, en gaf het mevrouw, die het papier afrolde.

Het waren een paar kleine, witte kousjes, niet zoo heel schoon, door Nella's warme handjes smoezelig geworden en wel met een enkel foutje in het breisel, maar mevrouw zag er Nella's dankbare hart in en de tranen sprongen haar in de oogen.

„Nel heeft het zelf verzonnen," vertelde Aaltje nu; Hardenberg knikte toestemmend. „Zoodra ze hoorde, dat het kindje geboren was, wilde ze met alle geweld iets voor haar breien. Ze heeft zich erg ingespannen om ze voor Kerstmis klaar te krijgen."

Mevrouw trok Nella naar zich toe en kuste ze op het hoogrood, verblijd gezichtje.

„Ik ben altijd nog even blij, dat ik je ontmoet heb, beste meid, want de zorg over jou, heeft mijn eigen verdriet over mijn lief meisje, dat God tot Zich genomen had, wat getemperd, en nu heeft Hij mij weer een ander lief kindje in de plaats gegeven."

„En door Gods hulp, hebt u ons uit de slavernij der zonde geholpen," erkende Hardenberg dankbaar.

„We kunnen niet beter doen dan samen God danken,” zei mijnheer Winkelmans bewogen, en na een innig dankgebed begonnen zij hun Kerstfeestviering met het zingen van het aloude lied:

„Bethlehem, Bethlehem,
 Hoort gij daar der Engelen-stem?
 Vrede op aarde, lof den Heere,
 's Menschen heil in Godes eere,
 Alle heemlen loven Hem.

Hulploos kind, hulploos kind,
 Dat gij in een kribbe vindt,
 Hij is 't, dien deze Engelen prijzen,
 Hij gezocht door de Oosterwijzen,
 Wordt Hij ook door u bemind?

't Is de Heer, 't is de Heer,
 Laat ons zingen, Hem ter eer,
 Kerstfeest moge ons vroolijk maken,
 's Heeren vriendelijkheid doen smaken,
 Dat Zijn Heilige Geest 't ons leer'.

Zingt verblijd, zingt verblijd,
 Lied'ren aan den Heer gewijd,
 Laat aanbeddend ons herdenken,
 Wat Hij ons heeft willen schenken,
 Wat Hij schenkt in eeuwigheid."
